

Slides:
kortlink.dk/mrsh

SKRIV FOR SATAN

Skriveundervisning på mellemtrinnet og i udskoling

HURTIGSKRIVNING – 4 MIN

- Skriv en tekst, hvor du giver os et indtryk af din dag i går

POINTE NR. 1

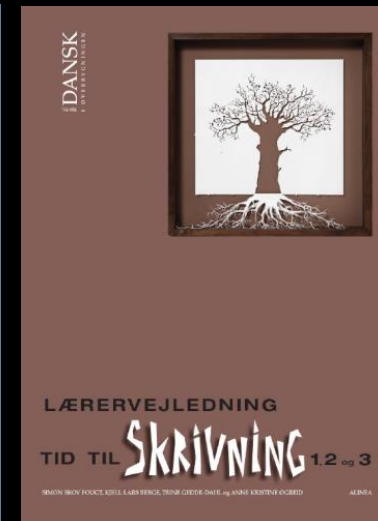
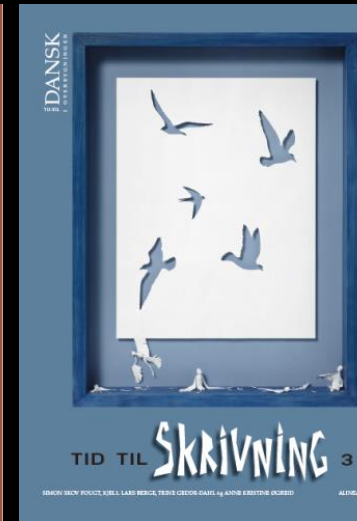
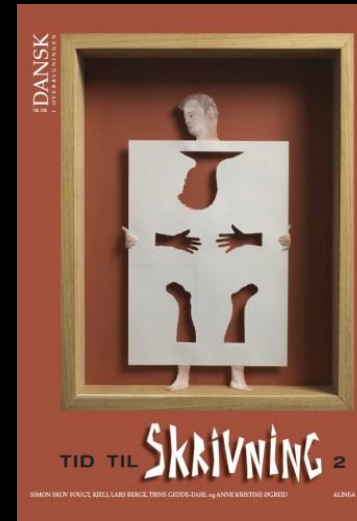
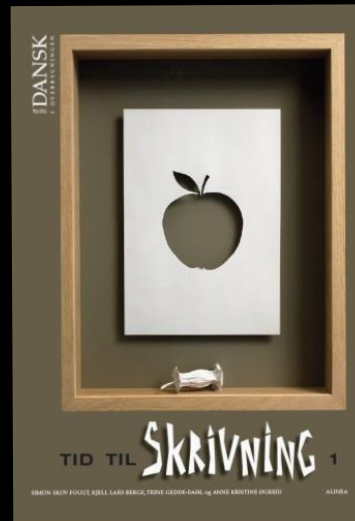
Skriveopgaver kan løses på mange måder

POINTE NR. 1

- Skriveopgaver kan løses på mange måder
- **Teksters intention**
- *Mars er en lille planet. Der er koldt på Mars. Der er nordpol og sydpol, og der er 126 kuldegrader på polerne.*
- *Planeten Mars er en forskningsplanet for os mennesker. Vi sender mange rumskibe op på Mars for at finde ud af, om der er liv eller vand*
- Vi er (for) genrefikserede!?!

NORGE

- Kundskabsløftet, 2006
- Skrivning som grundlæggende færdighed – i alle fag
- Fokus på skrive**måder**, ikke **genrer**
- Kjell Lars Berge med flere
- Skriveopgaver kan løses på mange måder
- SKRIV → Tid til skrivning
- Udgangspunktet

DAGSORDEN

Skriv for ...

DAGSORDEN – 12 POINTER

1. Skriveopgaver kan løses på mange måder
2. Teoretisk ståsted: Socialsemiotik
3. Literacy – samtænkning mellem læsning og skrivning
4. Vekselvirkning mellem produktion og analyse
5. Didaktisk ståsted: Scenariedidaktik
6. Begrebet genre, hensigt og skrivemåder - Skrivehjulet
7. Skrivning er en rekursiv proces
8. Førskrivning
9. Leg med sproget
10. Stavning
11. Vurderingsfokus
12. Vurderingspraksisfællesskaber

**Pause undervejs
– og mange skriveøvelser**

HVEM ER JEG?

- Lektor i literacy reserach på DPU
 - National forskningsleder på PIRLS
 - Scenariedidaktiker
 - It- og teknologiforståelse
 - Læsning
 - Læremidler
- Læremiddelsforfatter og –konsulent
 - Tid til skrivning
 - Tid til dansk
 - Med meget mere
- Lærer
- Seminarieadjunkt/lektor
- Forlagsredaktør

POINTE NR. 2

TEORETISK STÅSTED: Et bredt tegnbegreb - socialsemiotik

REFLEKSION

- Genskriv din tekst om i går. Leg med tegn, emojijs, skriftstørrelse, - farve, -form mv.

POINTE NR. 2

- Det brede tegnbegreb
- Jeg kommunikerer bevidst med flere 'tegn' (semiotiske ressourcer)
 - Bogstaver
 - Skriftstørrelse
 - Skriftfarve
 - Skriftform
 - Emojis
 - Rytme
 - Gentagelser
 - Billeder

SOCIALSEMIOTIK

- Læren om, hvordan mening skabes i sociale kontekster
- **SOCIAL**: Sammen, det interpersonale
- **SEMIOTIK**: Tegnlære (Saussure)
- Socialsemiotoik: Et **bredt** multimodalt tekstbegreb i **kontekst**
- Receptiv, analytisk tekstkompetence
- Produktiv fremstilende tekstskabelseskompetence
- **PRODUKTION OG ANALYSE**

STÅSTEDER

- Et bredt multimodalt tegnbegreb
 - Socialsemiotik (multiliteracies)
 - I modsætning til et kognitivt syn
 - Socialkonstruktivistisk læringssyn
-
- Skrivning sker i sociale kontekster
 - Skrive **til** nogen
 - Skrive **for** nogen eller noget

SOCIALSEMIOTIK

- **Multimodalitet**: Flere modaliteter er i spil
- **Modalitet**: Meningsbærende semiotisk ressource
- **Måden** modaliten er modalitet på
- **Semiotisk ressource**

SEMIOTISK RESSOURCE

- «Tegn» – i den brede betydning (tegn = Saussursk begreb, sprogteori)
- De enheder vi bruger for at skabe mening:
 - Bogstaver
 - *Skrifttype*
 - Skriftstørrelse
 - Linjeafstand
 - Sproglyde
 - Betoning
 - Stød
 - Pauser
 - Billeder, farver, bevægelse...

SOCIALSEMIOTIK

- Multimodalitet: Flere modaliteter er i spil
- Modalitet: Meningsbærende semiotisk ressource
- Måde modaliten er modalitet på
 - Skriftfarven og formen er her ikke en modalitet (den er ikke væsentligt meningsbærende)

MATERIALITET OG MENINGSSYSTEM

- Materialitet: Modalitetens sanselige aspekt
 - Foto
 - Oliekridt
 - Forskellig materialitet
- Meningssystem: Det bagvedliggende system af meninger, der gør, at vi danner mening
 - «Bro»
 - Samme meningssystem
- De to billeder udtrykker **ikke** det samme (materialitet)
- To forskellige modaliteter

Figur 12. Maleriet Dolceaqua (Monet, 1884) og postkortfoto af samme bro (i Dolceaqua, Italien).

MATERIALITET OG MENINGSSYSTEM

- Tale og jodling
 - Samme materialitet
 - To forskellige meningssystemer

SOCIALSEMIOTIK

- Multimodalitet: Flere modaliteter er i spil
- Modalitet: Meningsbærende semiotisk ressource
 - Materialitet og meningssystem
- Måde modaliten er modalitet på

AFFORDANS

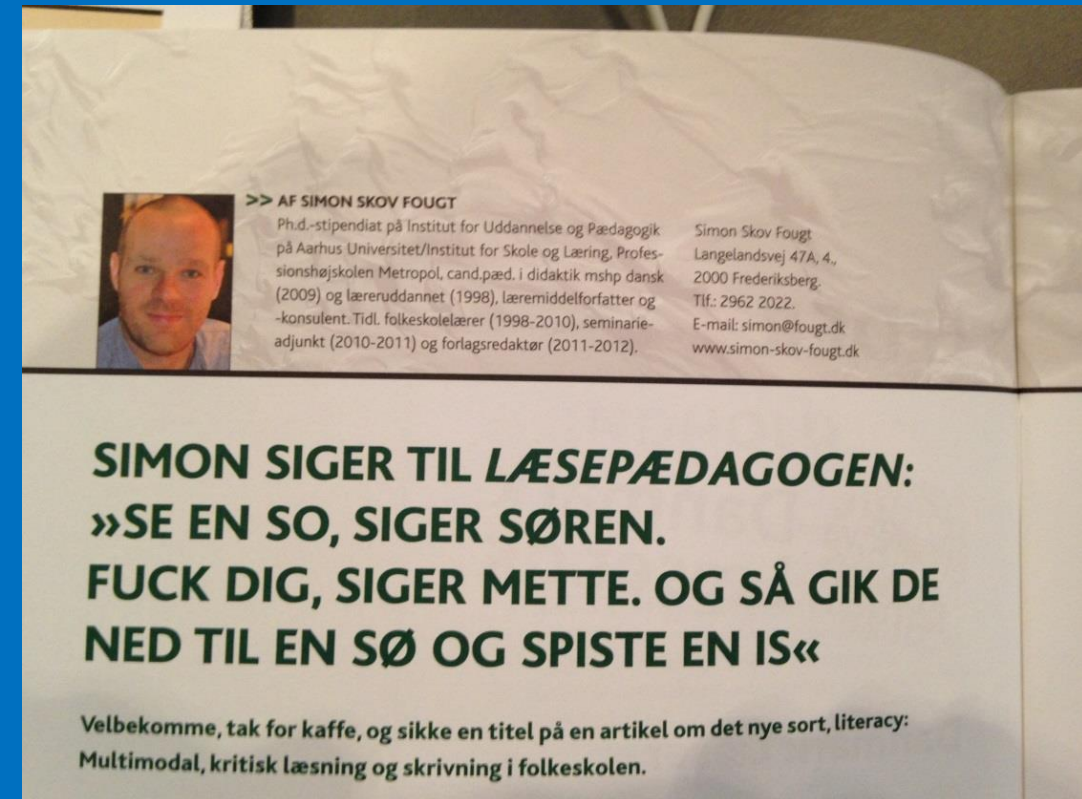
- Egnethed
 - Alder
 - Udseende
 - Adresse
 - Væremåde

STÅSTEDER

- En "bred" opfattelse af tekst
- En "bred" opfattelse af skrivning
- Vi er **for snævert fokuseret** på skriftegnet i vores skriveforståelse
- *Vi lever i en tegnåren, kommunikerende verden, som eleverne skal lære at forholde sig til*

ANALYSE

- **Artiklen til Læsepædagogen 5/2014**
" Simon siger til Læsepædagogen: "Se en so", siger Søren. "Fuck dig", siger Mette. Og så gik de ned til en sø og spiste en is."
- **Hvordan kommunikerer den multimodalt?**
- **OBS Repræsentationsform/modalitet**

1 Et nyt liv på en anden planet

Klik og se filmen:

- Begyndende multimodalt indtog

Skriv en fortælling om at leve på en anden planet.
Som forberedelse til din tekst har du set filmen ovenfor som inspiration.

I din tekst skal du:

- *beskrive* miljøet og nogle af de udfordringer, det giver at bo på en anden planet
- *berette* om en konfliktoptrapning mellem fortællingens personer
- *give* din fortælling en titel
- *illustrere* din fortælling med billeder.

1 Nærvær og samvær i en digital verden

Det lokale bibliotek vil lave en udstilling med fotos og personlige fortællinger om nærvær og samvær i en digital verden. De opfordrer unge til at bidrage med en personlig fortælling og en billedserie.

Som inspiration til de unge har biblioteket udvalgt en billedserie af fotograf Al Lapkovsky, som der vises eksempler på herunder.

Du kan gøre billederne større ved at klikke på dem.

- Bidrage til din fortælling?
- Genre?
- Papmachéfiguren

Skriv en personlig fortælling om en eller flere episoder fra dit eget liv, hvor temaet er nærvær og samvær i en digital verden.

I din tekst skal du:

- *fortælle* om en eller flere episoder fra dit eget liv, der belyser temaet
- *reflektere* over, hvad digital teknologi gør ved mennesker og relationer
- *søge* og *vælge* 2 - 4 billeder fra internettet, som skal bidrage til din fortælling.

Du skal skrive minimum 600 ord.

- Illustrere

Skriv en artikel til magasinet *Aktiv*.

Som forberedelse til din tekst skal du søge oplysninger om influencere og inddrage denne viden i din artikel.

I din artikel skal du:

- *forklare*, hvad influencere er og give eksempler på, hvad de laver
- *vurdere*, hvad der kendetegner en god og en dårlig influencer
- *reflektere* over, hvilket ansvar der kan følge med at være en influencer
- *illustrere* din artikel med billeder og en faktaboks.

POINTE NR. 3

Literacy

LITERACY

- *Literacy er kompetencen til at kunne konsumere og producere tegn i forskellige modaliteter, medier og genrer med forståelse af relationerne til og betydningen for og af konteksten (personer, objekter, modsætninger, teknologier osv.), samt evne til forholde sig kritisk hertil og til at handle på baggrund heraf (Bundsgaard, 2007).*

LITERACY

- Skrivning og faglig virksomhed
- Fagenes egenart og logik
- Skrivefærdighed som forudsætning for de fleste fag
- Skrivemåder er nøglen til dyb forståelse af fagets tekster (læsning) – den faglige diskurs (Krogh 2010: 28)

Rifbjerg!

FAGLIG LÆSNING

- Læsning som grundlæggende færdighed i alle fag: **Læringspotentiale**
(Arnbak, 2003; Bråten, 2008; Mulvad, 2009)
- **Faglærernes** opgave
- Fagenes **metoder, begreber, aktiviteter** og **genrer**
- Det gamle sort

FAGLIG SKRIVNING

- Skrivning som grundlæggende færdighed i alle fag: **Læringspotentiale**
(Berge, 2009)
- Udvikling af **fagsprog** gennem skrivning
- Øget adgang til **faget** og **dets tænkning**
(Berge, 2009)
- **Faglærernes** opgave
- Fagenes **metoder, begreber, aktiviteter** og **genrer**

LITERACY

- Skrivemåder er nøglen til dyb forståelse af fagets tekster (læsning) – den faglige diskurs (Krogh 2010: 28)
- Skrivekompetence fører til forbedret læsekompetence (Graham, S. & Hebert, M. 2010: 4)
- Skrivning til at skabe overblik, analyse og dermed forståelse
- Skriftlig kommunikation er stigende inden for alle erhverv
- Skrivning er lige så vigtig som læsning
- Læsning og skrivning styrker hinanden indbyrdes
Graham, Steve & Herbert Michael (2010): *Writing to read – Evidence for How Writing can improve reading*. Vanderbilt University
- Samme vidensområder
- Samme kognitive processer

POINTE NR. 6: LITERACY

- Skrivning og læsning og faglig virksomhed
- Fagenes egenart og logik
- Skrivefærdighed som forudsætning for de fleste fag
- Læsefærdighed som forudsætning for de fleste fag
- **LITERACY** er det nye sort

LITERACY

- Vi kommunikerer ikke kun via verbalsprog
- Visual turn (Løvland)
- Gunther Kress
- **MULTILITERACIES** er det næste nye sort

MULTILITERACIES

› Tænk i
MULTILITERACIES

POINTE NR. 4

Vekselvirkning mellem produktion og analyse

REFLEKSION

- Hvad bruger du skrijving til? Hvorfor skriver du?

REFLEKSION

- Hvad bruger dine elever skrivning til? Hvorfor skriver de?

STÅSTEDER

- Fastholdelse

”

For denne opfindelse [at skrive] vil producere glemksomhed i hovederne på dem, der lærer at bruge det, fordi de ikke vil øve deres hukommelse

”

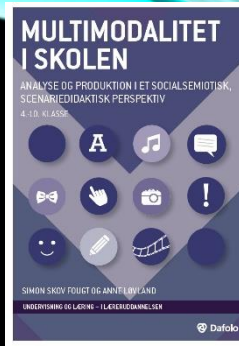
(Platon, Phaedrus 275a)

STÅSTEDER

- Skrivning er en kilde til erkendelse - et redskab for læring og refleksion (Graham & Herbert, 2010).
- Skrivning gør det muligt at udforske, reflektere, kritisere, bearbejde og videreudvikle viden og erfaringer systematisk.
- Skrivning er kulturel hukommelse (Vygotsky, 1987).

EGEN TEKSTPRODUKTION BIDRAGER TIL LÆRING

Tekstskabelse er en vigtig del af studerendes arbejde i klasseværelset, og forskning har gentagne gange vist værdien af tekstskabelse som en form for eksternalisering til støtte for læring. Arbejdet med at skabe tekst tvinger de studerende til at udtrykke deres tankegang og dermed gøre manglerne i viden eksplicit og tydeliggøre, hvad de har brug for at lære.
(Oversat fra Carey Jewitt: *The visual in learning and creativity: a review of the literature*)

POINTE 4: VEKSELVIRKNING

- › Tænk i en vekselvirkning mellem læsning og skrivning
- › Tufte: Zig-zag-modellen
- › Vekselvirkning mellem produktion og analyse
- › **Hetmar: Modelanalyser**

MODELANALYSER

- Hvordan man **KAN** analyse pågældende tekst
- Ikke mesterfortolkninger
- Men modelanalyser
- **Demonstrere**, hvordan man gør faglighed (Hetmar, 2014)
- Vis eleverne det

POINTE NR. 5

DIDAKTISK STÅSTED: Scenariedidaktik

POINTE NR. 5: SOCIALKONSTRUKTIVISTISK LÆRINGSTEORI

- Den bedste måde at lære noget nyt på er ved at forholde sig til et problem i en meningsfyldt situation, som man vil løse i en social sammenhæng → Scenariebaserede undervisningsforløb (Bundsgaard, Misfeldt og Hetmar 2011, 2012)
- Det faglige skal kontekstualiseres meningsfuldt i meningsfyldte situationer – *det skal anvendes meningsfuldt.*

SCENARIEDIDAKTIK

- *Scenarier*, hvor fagligheden indgår, i stedet for at tænke i isolerede fagligheder.
- Scenariet skal give en meningsfuld klangbund for det, der skal læres.
- Nøgleordene er fælles praksis, meningsfuld kommunikation og et reelt produktionsmål.
- **Det faglige skal således berettiges i scenarier, hvor det i konteksten er logisk eller naturligt, at det finder sted i et fællesskab**

FAGLIGHED

- *Faglighed er noget, man gør* (Hetmar, 2013)
- *Doing being some identity* (Gee, 2001)
- *Praksisfællesskaber* (Lave & Wenger, 2003, 2004)
- *Epstemic frames* (Shaffer, 2008)
- *Faglighed er handling* (Bundsgaard og Fougst, 2017)

SCENARIEDIDAKTIK

- Orienter jer i verden uden for skolen: Hvornår skriver vi?
- *Ikke kun – for afgangsprøven er et nødvendigt onde*
- *Siger* vs. *gør*

SCENARIEDIDAKTIK

- Skrive **til** noget **for** noget

HVAD ER OG HVORFOR SCENARIEDIDAKTIK?

- Vores bud på en didaktisk samlebetegnelse for at tale om fællestræk for elevaktive undervisningsformer
- Ikke nyt
- Men et didaktisk fagsprog
- For en række beslægtede tilgange, der alle trækker **virkeligheden ind i skolen**
- *Projektarbejde, Problembaseret læring, Casebaseret undervisning, Undersøgende tilgange, Innovation- og entreprenørskabsundervisning, Udeskole, Storylinemetoden, Dramapædagogikken, Kontrafaktisk undervisning, PBL, Game-based learning*

Elever: Mere virkelighed ind i undervisningen

Epinion & Alinea, Forstå.dk, 2022

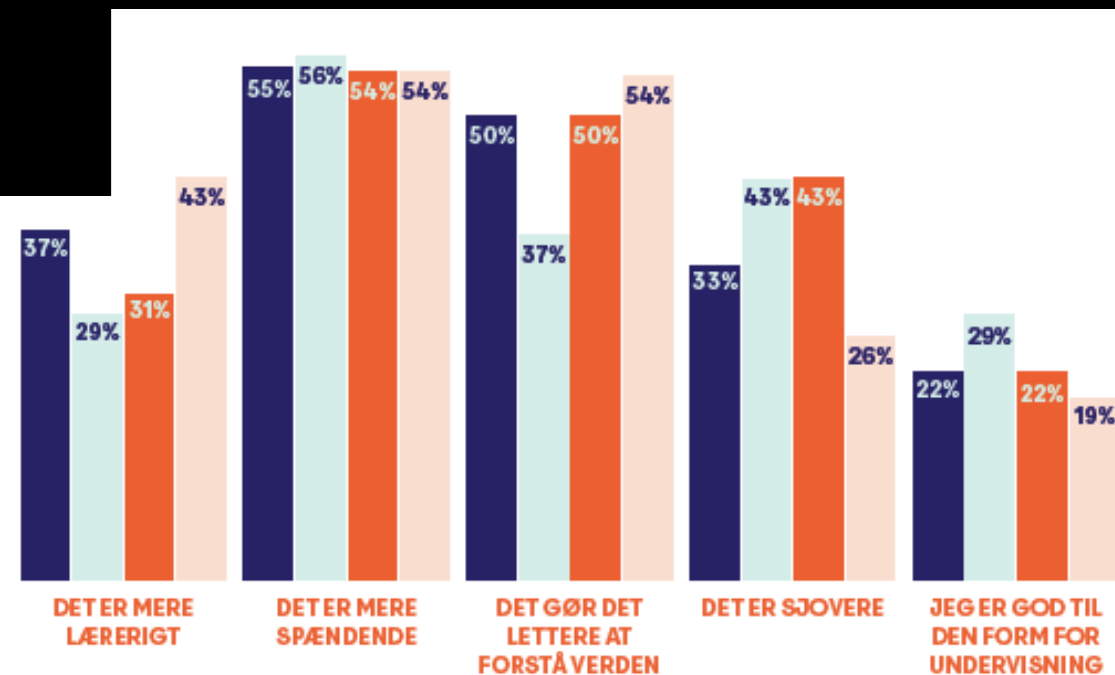
Total (n = 1.003)
Indskoling (n = 356)
Mellemttrin (n = 279)
Udskoling (n = 368)

Note: Det har været muligt at vælge op til tre svar, hvorfor procentandelene summerer til mere end 100. N = 1.003.

Total (n = 1.003)
Indskoling (n = 356)
Mellemttrin (n = 279)
Udskoling (n = 368)

Note: Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor procentandelene summerer til mere end 100. Spørgsmålet er stillet til elever, som har svaret, at de gerne vil have mere virkelighed ind i undervisningen i skolen. N = 430.

- Mere virkelighed ind i undervisningen
- Mindre traditionel undervisning

• *Håndbog i scenariedidaktik, 2022*

• *Hvad er scenariedidaktik?* 2022

• Forskningsfelt siden

• Men tanken er

• Håndbogen er en **dag i fag** på en konceptualisering af scenariedidaktik - i

• Et fagsprog for at kunne udvikle, gennemføre og evaluere disse projektbaserede forløb didaktisk kvalificeret

• Et forsat forskningsfelt

**Mere meningsfuld
undervisning**

SCENARIEDIDAKTIK

- **Scenariebaseret undervisning** er undervisningsforløb, hvor eleverne sammen simulerer – evt. i **roller** - en **meningsfuld praksis frem mod et reelt produktionsmål** (Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2012, p. 30)
- Faglighed skal anvendes (kompetenceperspektiv)
- Produktionsmål: Eleverne skal fremstille noget (læring er vidensbaseret handling)
 - Fysisk eller psykisk 'produkt' – men frem mod **NOGET**
- Med blik for verden uden for skolen: Viden- og praksisformer fra domæner uden for skolen (Bundsgaard 2006, Bundsgaard et al. 2011, 2012, Hanghøj et al., 2017)
- Scenariedidaktik er altså inspireret af verden uden for skolen!

LYSET PÅ SKOLESTIEN

- Elevrådets ønske om lys på en cykelsti i kommunen
- Gentagne forsøg på kontakter til kommunalbestyrelsen
- Producerede en avis herom – 500 eksemplarer
- 3 mdr. senere var der lys

BO

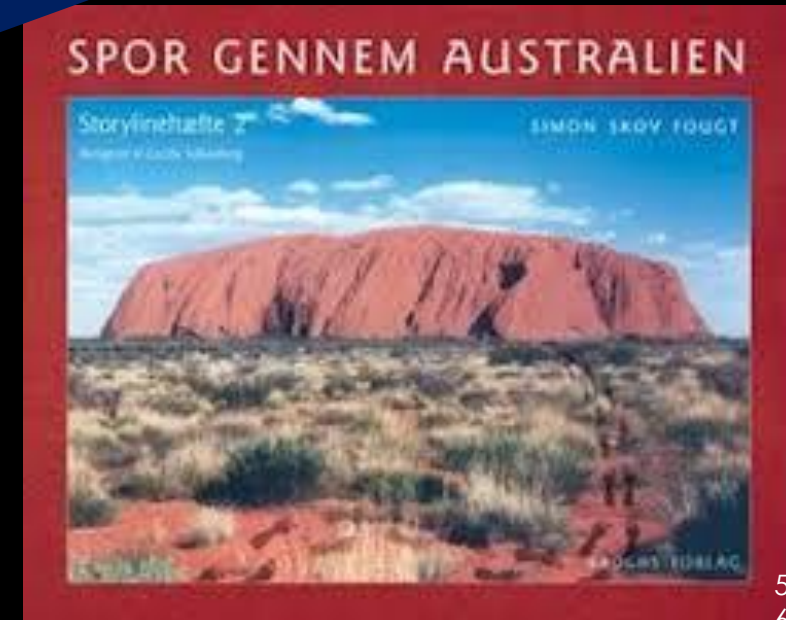
- Fornyelse af skolebiblioteket

SPOR GENNEM AUSTRALIEN (2001)

- En gruppe unge danskere er gennem Undervisningsministeriet blevet valgt til at deltage i en 3-ugers udvekslingsrejse til Australien, arrangeret af Dansk-Australsk Forening i sporene på Burke og Wills
- Hvorfor er du blevet valgt?
- Hvordan ser en turistbrochure ud? Gode råd om bagage mon ud?
- Hvad viser jeres omgivelser?
- Hvad skriver I om jeres rejse?
- Hvad ser I på Australiens historie?
- Hvad koster det? Budget
- Ansøgning om støtte...

**ÅBNE SPØRGSMÅL
UDEN FACIT!!!**

SCENARIEDIDAKTIK

- **Scenariebaseret undervisning** er undervisningsforløb, hvor eleverne sammen simulerer – evt. i **roller** - en **meningsfuld praksis frem mod et reelt produktionsmål** (Bundsgaard, Misfeldt & Hetmar, 2012, p. 30)
- Faglighed skal anvendes (kompetenceperspektiv)
- Produktionsmål: Eleverne skal fremstille noget (læring er vidensbaseret handling)
 - Fysisk eller psykisk 'produkt' – men frem mod **NOGET**
- Med blik for verden uden for skolen: Viden- og praksisformer fra domæner uden for skolen (Bundsgaard 2006, Bundsgaard et al. 2011, 2012, Hanghøj et al., 2017)
- Scenariedidaktik er altså inspireret af verden uden for skolen!
- **TIL NOGEN FOR NOGET**

POINTE NR. 5: SKRIV I KONTEKST – I SCENARIER

- Vekselvirkning mellem produktion og analyse: Læs – skriv
- Skriv (og læs og alt muligt andet i skolen) i **meningsfulde situationer**
= scenarier
- Skriv, læs, skriv, læs, skriv, læs

POINTE NR. 6

Genre, hensigt og skrivemåder

Forår

Bøgetræet
Busken
Bladet

Stamme
Spirer
Skud

Grene og kviste
Plasticpose

Forår

GENRER

- Genren styrer læsemåden – teksten styrer jer
- Noter fra en biologitime i 8. kl.

GENRER

- *Jeg stjal en Snickers på Hovedbanen på vej herover. Jeg var sulten og havde ingen penge.*
- Her vælger I at læse teksten fiktivt. I styrer teksten

- Biblioteksrykkerne

Peter 8.A, dit fucking fjols

Nu har du kraftedeme igen glemmt at aflevere en fucking bog til fucking tiden hos os. Du mangler for fanden at aflevere "Oliver & Company". Hvad helvede er det du ikke fatter, din tabernar? Let røven og få bogen afleveret senest i morgen kl. 12, ellers smadrer vi dig og din usle familie.

*Fra
Skolebiblioteket*

Peter Jensen

Du har glemmt at aflevere lånt materiale:
4076479111, 79.74: Oliver & Company

*Med venlig hilsen
Skolebiblioteket*

Gebyrer:

1- 7 dage efter afleveringsfristen: 5 kr.
8-14 dage efter afleveringsfristen: 10 kr.
15-28 dage efter afleveringsfristen: 20 kr.

Åbningstider: Dagligt 8-14

POINTE NR. 6: BEGREBET GENRE

- Genren er en forventning, en læsemåde og noget i teksten

GENRER

- Genre – og stavning: *Naiz, cføli, what up?*

FREMSTILLINGSFORMER

- Analyserende
- Argumenterende
- Berettende
- Beskrivende
- Definerende
- Dialog
- Diskuterende
- Dokumenterende
- Dramatisk
- Eksemplificerende
- Forklarende
- Fortolkende
- Fortællende
- Gengivende
- ▶ Informerende
- ▶ Instruerende
- ▶ Karakteriserende
- ▶ Kommenterende
- ▶ Komprimerende
- ▶ Konkluderende
- ▶ Lyrisk
- ▶ Parafraserende
- ▶ Perspektiverende
- ▶ Redegørende
- ▶ Refererende
- ▶ Regulerende
- ▶ Reflekterende
- ▶ Sammenlignende
- ▶ Vurderende
- ▶ Beretning
- ▶ Beskrivelse
- ▶ Dialog
- ▶ Fortællekommentarer
- ▶ Scenisk fremstilling
- ▶ Panoramisk fremstilling

▶ En simpel Google-søgning

AUSTRALSK GENREPÆDAGOGIK

- Slutningen af 1980'erne: Halliday
- Skriveproblemer i Australien
- Eksplicit fokus på, hvad sprog og tekster bruges til
- Genrefokus
- Fabel
 - Formål: Danne, moralisere
 - Struktur: Tredelt
 - Sproglige træk: 3.persons fortæller, datid, tids og stedsangivelser
 - Genretræk: To dyr, den ene føler sig overlegen

AUSTRALSK GENREPÆDAGOGIK

- Undervisning i tekstens opbygning og sproglige mønstre
- Stilladsering – protese
- Ruth Mulvad (2009): Genre helt centralt for at forstå et fags tekster
 - at eleven forstår hvordan tekststrukturer og sproglige mønstre bruges i det givne fag.
- Svage elever er afhængige af den eksplicite undervisning (Graham & Hebert 2010: 13)

AUSTRALSK GENREPÆDAGOGIK

- Vidensopbygning
- Modelanalyse
- Fælles tekstkonstruktion
- Selvstændig tekstkonstruktion

HENSIGT

- Teksters hensigt
- Teksters anvendelse
- Genrers "renhed"
- Genrer er dynamiske størrelser
- Ændres over tid

HURTIGSKRIVNING – 4 MIN

• Zzzz... Zzzz... ZZZZZZZz ... Dutdudut Dutdudut Dutdu **SLAM**. Hvad koster en iPhone? Badebade og mademade, samme trædetræde-mølle. Fuck hamsteren. Hvad fanden løber den i øvrigt der for? Hamsterfitness? Ned med hunden, husk ungen, Hjelm, pedal, skoleskole, lufte lufte, kontor, møder, rapport. Pis. Pis af ,PISA PIRLS, Pis hjem. Pishjelm. Pispedal. Hjem. Vente, vente, hente hente, mødes mødes KAFFE. KAFFE. KAFFE. Gåtur snak snak - ro. Jeg ♥ FRB. Jeg ♥ Kaffe. Jeg ♥ min kone. Jeg ♥ ♥ ♥ min datter. Hvad er du ikke fatter, fucking piskrage. Lortenatur. Det er ikke forår. Lave lave, vege seføllig – man er vel politisk korrekt – fucking økologi 2023, der. Made made. Putte putte dutte dutte. Tid til skrivning. Tid til tv, tid til Thisted, tid til zzz

Simon Skov Foug
Lortefugl. Jeg blev nakket af en krage i Søndermarken

Synes godt om · Tilføj kommentar · Del · 2 sekunder siden i nærheden af Frederiksberg · 🌱

KOMMUNIKATIONSSITUATIONEN

- Læsning: Tekstens sammenhæng
- Skrivning: Formål ...
- Hvordan gøres det mest hensigtsmæssigt?
 - Mars
 - I går

TID TIL SKRIVNING

- Fem grundlæggende skrivemåder
 - at skrive for *at informere*
 - at skrive for *at beskrive*
 - at skrive for *at fortælle*
 - at skrive for *at argumentere*
 - at skrive for *at reflektere*.
- Skrivemåden er byggeklodser
- Skrivemåden er **ikke** målet
- Tekster indeholder typisk flere skrivemåder

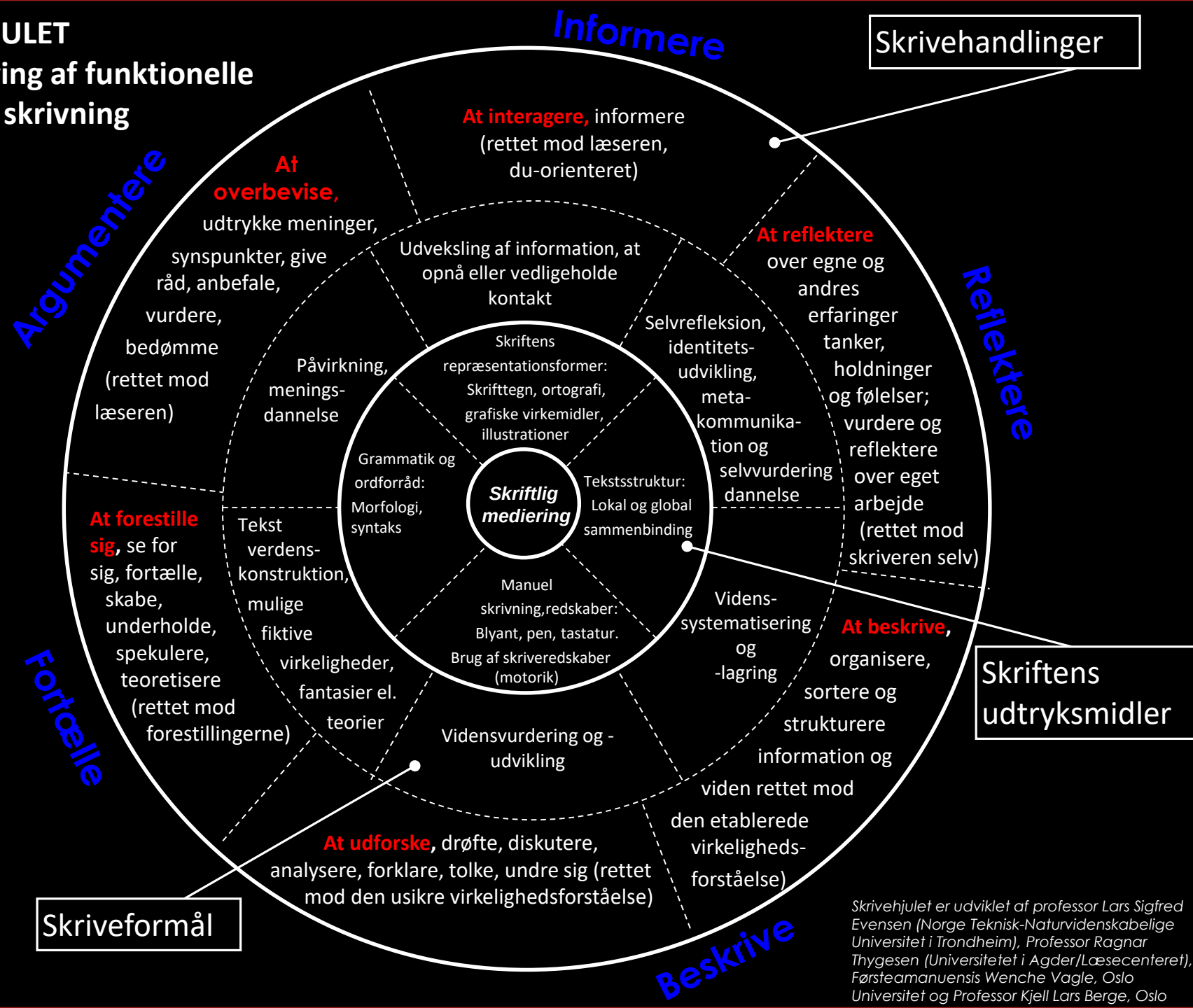
= Hvorfor skriver vi?

Skrivemåde	Skrivehandling	Skriveformål
Informere	At samhandle, informere (rettet mod læseren, du-orienteret)	Udveksling af information, at opnå eller vedligeholde kontakt
Beskrive	At beskrive, organisere, sortere og strukturere information og etableret viden (rettet mod den etablerede virkelighedsforståelse, det-orienteret) At udforske, drøfte, diskutere, analysere, forklare, tolke, undre sig (rettet mod den usikre virkelighedsforståelse, det-orienteret)	Videnssystematisering og -lagring Vidensvurdering og -udvikling
Fortælle	At forestille sig, se for sig, fortælle, skabe underholde, spekulere, teoretisere (rettet mod forestillingerne, det-orienteret)	Tekstverdenskonstruktion og konstruktion af mulige fiktive virkeligheder (fantasiverdner eller andre virtuelle verdner, fx teori)
Argumentere	At overbevise, ytre meninger, synspunkter, give råd, vurdere, bedømme (rettet mod læseren, du-orienteret)	Meningsdannelse, påvirkning
Reflektere	At reflektere over egne og andres erfaringer tanker, holdninger og følelser; vurdere og reflektere over eget arbejde (rettet mod skriveren)	Selvrefleksion, identitetsudvikling, dannelse, metakommunikation og selv vurdering

NG

SKRIVEHJULET

Fremhæving af funktionelle sider ved skrivning

SKRIVEOPGAVE

- Skriv en tekst om en følelse – 3 min.
- Del med sidemakker
- Hvilken type tekst er det?

AGRESSION

Grusomhedens 12 timer
Under kropsvrid
Bistik og torne
På mit sind

Emma, 7.a

POINTE NR. 7

Skrivning er en rekursiv proces

POINTE NR. 7

- Skrivning er en **rekursiv** proces
 - Tænkeskrive, skrive, genskrive, genskrive, genskrive...
- Sparring!

DEN "NYE" LÆSEKRIG

rapporteret

EN NY

LÆSEKRIG

ER BRUDT UD

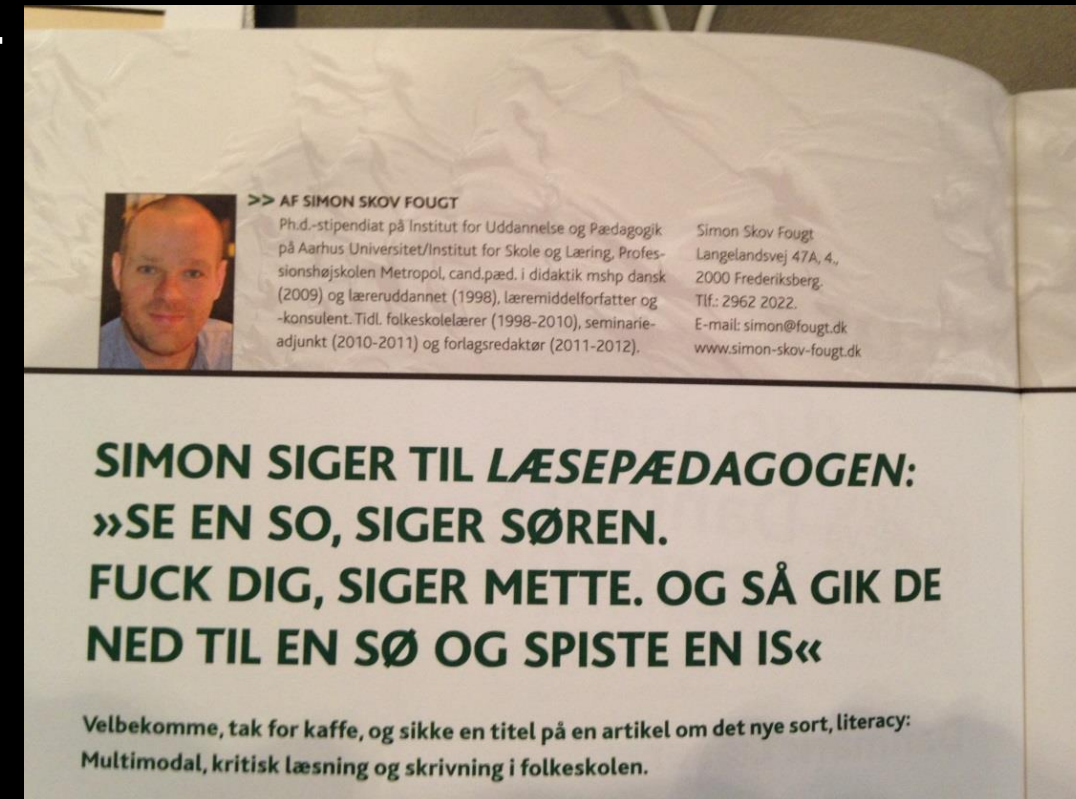
Undervisningsministeriet hev i 11. time 10 veteraner fra læsekrigen 1990 end ind i arbejdet med at formulere nye Fælles Mål for dansk fag. Og så brød helvede løs.

DEN "NYE" LÆSEKRIG

- Fornuftige sociokulturelle literacy-folk vs. kognitive psykolingvist-ensporede fjolser
- *Læs, forstå og sammenfat* **VS.** *Afkodning, ordforståelse og tekstforståelse*

GENNEMSKRIVNING

- **Fravalg til artikel til Læsepædagogen 5/2014**
 " Simon siger til Læsepædagogen:
 "Se en so", siger Søren. "Fuck dig",
 siger Mette. Og så gik de ned til en
 sø og spiste en is."

POINTE NR 7

- Skrivning er en **rekursiv** proces
- Jeg er færdig
- Opdragelse
- Elever vil være færdige – de er inkultureret i det

GENSKRIVNING

- Sammenlign jeres tekst om i går – to og to. Leg med den.
- Giv **to** forslag til forbedring
- Genskriv

POINTE NR. 8

Førskrivning

POINTE NR. 8: FØRSKRIVNING

- Førlæsning?
- Førskrivning !!!
- Research
- Refleksion
- Forarbejdet før skrivning

SKRIVEOPGAVE – FØRSKRIVNING: REFLEKSION

- Hvad tænker du om mobiltelefoner i skoletiden?
- Er du for eller imod?
- Hvorfor?

SKRIVEOPGAVE

- Du skal deltage som lærerrepræsentant i en debataften på din skole, arrangeret af skolebestyrelsen, hvor elevernes brug af mobiltelefoner i skoletiden skal debatteres.
- Du skal forberede et indlæg herom, hvor du som lærer argumenter for eller imod adgang til mobiltelefoner for eleverne i skoletiden på din skole.
- **Skriv indledningen**

POINTE NR. 9

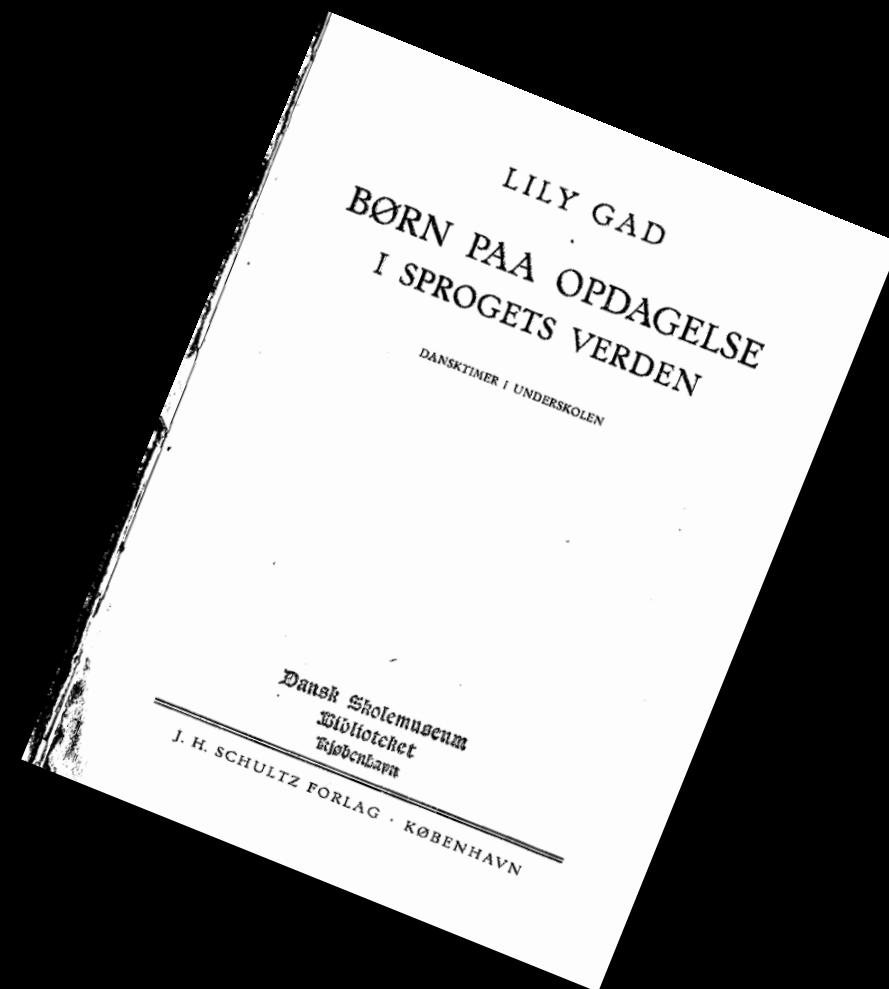
Skrivelyst og dukkeleg

POINTE NR. 9: LEG MED DUKKER!

BØRN PÅ OPDAGELSE I SPROGETS VERDEN

- Lily Gad, 1932
- Klæde dukken af og på

KLÆDE DUKKEN AF OG PÅ

- **En mand kom gående henad gaden**
- *En stærk mand kom en varm sommerdag drivende ned ad byens hovedgade*
- *En spændstig ungersvend kom en varm og vild sommerdag drivende svedende ned ad byens brede gade*
- *En stærk og tilfreds mand kom en varm og lummer sommerdag drevent drivende ned ad byens bredeste boulevard*

GENSKRIVNING

- Genskriv jeres tekst om i går. Klæd sætninger af og på

SKRIVELYST OG DUKKELEG

Syntaks, semantik, stilistik og retorik i
danskundervisningen

SYSTEMET - GRAMMATIK

Ordklasser og sætningsled

GRAMMATIK VS. SEMANTIK

- Sprog er et system
 - *Gullerøde harvetaersæder plaskort*
 - *Jeg hopper et æble, og Peter synger en kampvogn.*
 - *Huset flyver højt i vandets indre personlighed og ser en kos mejetaersker.*
 - *Jeg spiller fodbold, og Peter spiller klaver*
- Grammatik vs. semantik
- Formel vs. funktionel grammatik
- Byggemateriale: De 10-11 ordklasser

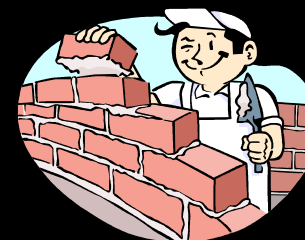
DE 11 ORDKLASSER

- **Verber** (udsagnsord): *at gå, damen ser, jeg har set dig, osv.*
- **Substantiver** (navneord): *hest, bilerne, vand, osv.*
- **Adjektiver** (tillægsord): *en flot bil, en god artikel, osv.*
- **Adverbier** (biord): *derfor, hvorfor, temmelig, ikke, aldrig osv.*
- **Præpositioner** (forholdsord): *på gaden, i kassen, osv.*
- **Pronominer** (stedord): *Jeg går, vi ser, man, andre, nogen, nogle, osv.*
- **Artikler** (kendeord): *en hest, den pige, osv.*
- **Konjunktioner** (bindeord): *og, at, om, fordi, osv.*
- **Numeralier** (talord): *to biler, en, to, tre, hun går i niende klasse, osv.*
- **Interjektioner** (udråbsord): *av, føj, ih hvor dejligt, osv.*
- **Onomatopoietika** (lydord): *miav, kuk-kuk, osv.*

SÆTNINGSLED

- Sætningsled består af (en kombination af) ord
 - **Huset** er orange Subjekt
 - Jeg ser **et hus** Objekt
 - Jeg bor **i et hus** Adverbial
- **Det meget store og helt ufatteligt grimme hus** er orange
- Jeg ser **et meget stort og helt ufatteligt grimt hus**
- Jeg bor **i et hus**, for jeg er en husmus

SÆTNINGSLED

hus

hus

hus hus hus hus

hus hus hus hus hus hus

hus hus hus hus hus hus hus

hus hus hus hus hus hus hus hus

hus hus hus hus hus hus hus

hus hus hus hus hus hus

hus hus hus hus hus hus

hus hus hus hus hus hus

DE SYV SÆTNINGSLED

• Subjekt (grundled)	x	<i>Manden går, vandet er varmt, vi bor i Vejen</i>
• Verbal (udsagnsled)	○	<i>Manden går, vandet er varmt, vi bor i Vejen</i>
• Direkte objekt (genstandsled)	▲	<i>Jeg giver ham kagen, Peter låner mig bogen</i>
• Indirekte objekt (hensynsled)	■	<i>Jeg giver ham kagen, Peter låner mig bogen</i>
• Subjektsprædikat (omsagnsled til grundled)	⬆	<i>Jeg hedder Simon, du er lærer</i>
• Objektsprædikat (omsagnsled til genstandsled)	⊙	<i>Vi maler byen rød, Vi køber bilen brugt</i>
• Adverbial (biordsled)	~	<i>Vi blev hurtigt forsinket på grund af vejret</i>

Dertil kommer et ottende sætningsled, som udelukkende forbinder sætninger, og derfor tælles det ikke med.

- Konjunktional (bindeordsled) *Han siger, at han kommer, og jeg tror ham,
Det er de småord, bindeord, der binder sætninger sammen. Det er også derfor vi ikke rigtigt regner dem for noget.*

KASUSSPROG

- Sætningsleddet ses i bøjning
- *Grammatik= Regler*

KASUSSPROG

- Peter giver Niels hesten
 - Præsens = r
 - Den handlende (subjekt) = +a
 - Den modtagende (Indirekte objekt) = +u
 - Genstanden (Objekt) = +i
- *Peter**a** giver**r** Niels**u** hesten**i***
- *Hesten**i** Peter**a** giver**r** Niels**u***
- *Sætninger**i** giver kursisterne**u** Simona*
- *Lampen**i** tænder Gertrud**a***
- *Saver horisonten**i** granerne**a***
- **Skriv to sætninger til hinanden**

SYNTAKS

Læren om sætningsdannelse

SYNTAKS

- **Lad dukken tage tøj af og på – og tage tøjet på på forskellige måder**
- "Regler" for, hvordan man danner sætninger på dansk
- Syntaks er noget hø...

Forfelt	Centralfelt			Slutfelt		
F	v	n	a	V	N	A
Den lille dreng	har		vist ikke	smagt	Moster Odas tærte	i år
I år	har	den lille dreng	vist ikke	smagt	Moster Odas tærte	
Moster Odas tærte	har	den lille dreng	vist ikke	smagt		i år

SYNTAKS

- Dansk er et topologisk sprog, dvs. med (forholdsvis) fast ledfølge
- Dansk er ikke et kasussprog
- Han/ham

SYNTAKSSKEMAET

- Verbalet indsættes på (v)
- Alle led, bortset fra verbalet kan stå på egen plads eller i forfeltet (F)
- Forfeltet (F) er alt, hvad der står før verbalet (v).
- Slutfeltet starter med det infinitte verbum (V), typisk perfektum og præsens participium (kort og lang tillægsform).
- Subjekt altid står på pladsen (n), med mindre det er placeret i forfeltet (F), og så er "n"-pladsen tom.
- Direkte objekt (genstandsled) placeres altid på (N), med mindre det er placeret i forfeltet.
- Det samme gælder for at-infinitiver (som typisk er objekt i sætningen – *Jeg elsker **at danse***), det indirekte objekt og prædikativerne (omsagnsleddene).
- De adverbielle led placeres på "a"- eller "A"-pladsen, med mindre de placeres i forfeltet (F).
- De infinitte former af verberne placeres altid på "V"-pladsen, med mindre de er placeret i forfeltet, men så følger andre led som regel med.
- Ledsætninger typisk er led i andre sætninger, og derfor kan ledsætninger stå på egne pladser i skemaet, typisk F, N og A.
- Det gælder dog ikke de såkaldte relativledsætninger (bisesætninger), der er en del af et led

SYNTAKS

Forfelt	Centralfelt			Slutfelt		
F	v	n	a	V	N	A
Den lille dreng	har		vist ikke	smagt	Moster Odas tærte	i år
I år	har	den lille dreng	vist ikke	smagt	Moster Odas tærte	
Moster Odas tærte	har	den lille dreng	vist ikke	smagt		i år

SYNTAKS

- Led sætninger og **led** sætninger

Forfelt	Centralfelt			Slutfelt		
F	v	n	a	V	N	A
Manden, der er min onkel	har		vist ikke	smagt	tærten, som Moster Oda altid laver i juli	i år
Den lille dreng	har		vist ikke	sagt	at han kan lide tærte	
Han	sagde,				at han var sulten	

SYNTAKS

- **Indsæt i skemaet**
- *Gertrud danser ikke*
- *Peter og Mogens spiller fodbold i weekenden*
- *Min onkel, som hedder Kaj, lægger stemme til mågen Ib*
- *Peter vidste godt, at Yrsa ville være sur på ham, når han kom hjem*
- *Pigen og drengen ser heldigvis en god film i biografen i Køge søndag aften kl. 19*

Forfelt	Centralfelt			Slutfelt		
F	v	n	a	V	N	A

KLÆD DUKKEN AF OG PÅ

- Subjekt *Anton*
- Verbal *skriver*
- Objekt *et brev*
- Adverbial *til sin farmor*

- Subjekt *Den søde, flinke knægt med briller og seler fra Nørregade, Anton, der på mange måder minder om en spejder, selvom han aldrig har gået til det, og som jeg gik i klasse med sidste år på Fårevejle Skole,*
- Verbal *skriver*
- Objekt *et langt brev, som handler om sommerferien,*
- Adverbial *til sin gamle farmor, der ligger for døden på plejehjemmet i Hedensted Kommune*

OMBYTNINGSPRØVEN

- **Subjekt** *Den søde, flinke knægt med briller og seler fra Nørregade, Anton, der på mange måder minder om en spejder, selvom han aldrig har gået til det, og som jeg gik i klasse med sidste år på Fårevejle Skole,*
- **Verbal** *skriver*
- **Objekt** *et langt brev, som handler om sommerferien,*
- **Adverbial** *til sin gamle farmor, der ligger for døden på plejehjemmet i Hedensted Kommune*

ADVERBIALERNE

- Subjekt *Pigen og drengen*
- Verbal *ser*
- Adverbial *heldigvis*
- Objekt *en god film*
- Adverbial *i biografen*
- Adverbial *i Køge*
- Adverbial *søndag aften*
- Adverbial *kl. 19*

FUNKTIONEL GRAMMATIK

• Deltager	<i>Pigen og drengen</i>
• Proces	<i>ser</i>
• Omstændighed	<i>heldigvis</i>
• Deltager	<i>en god film</i>
• Omstændighed	<i>i biografen</i>
• Omstændighed	<i>i Køge</i>
• Omstændighed	<i>søndag aften</i>
• Omstændighed	<i>kl. 19</i>

KLÆD DUKKEN AF OG PÅ

- *Egen tekst om i går*

SEMANTIK

Læren om betydning

SEMANTIK

- **Lad dukken skifte tøj**
- Hest, gangster, krikke eller øg
- Kone, kvinde eller kælling
- Siger, påstår, fastslår
 - *Statsministeren siger roligt, at der ikke er råd til skattelettelser*
 - *Statsministeren påstår skingert, at der ikke er råd til skattelettelser*
 - *Statsministeren fastslår bestemt, at der ikke er råd til skattelettelser*
- *Min yndige kone siger, at hendes prægtige hest skal rides til*
- *Min fede kælling påstår, at hende lortekrikke skal ...*

SEMANTIK

- *En kvinde så pludselig en mand på gaden*
- *En jomfru betragtede længe en herre på boulevarden*
- *En kælling gloede totalt på et svin i smøgen*
- *En dulle kiggede betaget på en player*
- *En ho...*

LAD DUKKEN SKIFTE TØJ

- *Teksten om i går*

STILISTIK

Læren om stil

STILISTIK

- **Vis dukken udvalget af tøj**
 - *En stærk og tilfreds mand kom en varm og lummer sommerdag drevent drivende ned ad byens bredeste boulevard*
 - *En stærk mand kom en varm sommerdag drivende ned ad byens hovedgade*
 - *En spændstig ungersvend kom en varm og vild sommerdag drivende svedende ned ad byens brede gade*

STILISTIK

- **Vis dukken udvalget af tøj**
 - *Flot mål*
 - *Kanon kasse*

TROPER (BILLEDSPROG)

- **Allegori (billedsprog):** Realplan og billedplan: *Villa, Volvo og vovhund* er et eksempel på billedsprog. Konkret, på realplanet, kan vi forstå udtrykket som et hus, en bil og en hund; i overført betydning, på billedplanet, at man er blevet gammel, kedelig og sat.
- **Antonomasi (tilnavn):** Tilnavn: *Gucci-tasken* for Helle Thorning-Schmidt
- **Eufemisme (forskønnende omskrivning):** *Folk i den tredje alder* i stedet for "de gamle"
- **Hyperbel (overdrivelse):** *Jeg har ventet i hundrede år*
- **Ironi:** Sige det modsatte af, hvad man mener: *Du er vel nok dygtig* (i betydningen "dårlig")
- **Katakrese:** Sammenstilling af ord eller metaforer der modsiger hinanden: *Tidens tand læger alle sår*
- **Litote (underdrivelse):** *Det skete ikke sjældent*
- **Sammenligning:** "Direkte metafor". To planer sammenlignes med *som/ligesom*: *Tale som et vandfald*
 - **Metafor:** Sammenligning uden "som". Realplan giver ikke mening. *Gaderne gaber*
Der er enormt mange metaforer i dagligsprog: *Tiden flyver... Vi sidder midt i maden... Vandet løber...*
 - **Besjæling:** Ting får menneskelige egenskaber (en sjæl): *Gaden gaber*
 - **Personificering:** Begreber får menneskelige egenskaber: *Kærligheden kalder*
 - **Metonymi:** Ombytning (del for helhed)
At læse H.C. Andersen i betydningen *at læse H.C. Andersens tekster*
At svede i betydningen *arbejde hårdt*
 - **Synekdoke (del = helhed):** Synekdoken minder meget om metonymien. Forskellen er, at synekdoken har et logisk slægtsskab: Man siger *humle* i stedet for *øl*. *Græsset* i stedet for *parken*
 - **Syncæstesi:** Samsansning, hvor man blander to sanser sammen, der ikke kan blandes. *Øjnene smager på maden, det dufter grønt*
- **Perifrase** (poetisk omskrivning): *Guds børn* = menneskene
- **Symbol:** Konkret udtryk for noget abstrakt: *Korset* (konkret) er symbol på kristendom (abstrakt)

FIGURER (ORDSTILLING)

- **Antonym (modsætning):** *Sort – hvid*
- **Gentagelse:** Gentagelse af samme motiv, evt. med variation
- **Kiasme:** Spejlvendt gentagelse: *Klap jeres hænder, jeres hænder I klapper*
- **Anafor:** Gentagelse med variation. Ens begyndelse, forskellige slutninger: **Her** ties, **her** bies
- **Epifor:** Gentagelse med variation. Forskellige begyndelser, ens slutning: *Danmarks fader, landets fader, vores fader: Stauning*
- **Pleonasme:** Overflod af ord: *om et ganske lillebitte øjeblik*
- **Polyptoton:** Gentagelse af et ord i forskellige bøjningsformer: *byernes by*
- **Tautologi:** Overflødig gentagelse: *evig og altid*
- **Oxymoron:** Modsatrettet sammenskrivning: *larmende stilhed*

LAD DUKKEN OVERVEJE TØJ

- **Vis dukken udvalget af tøj**
- *Den nyvalgte statsminister Mette Frederiksen arbejder på et kursskifte i dansk politik*
 - *Krigsretorik: Modstander, angreb, forsvar*
 - *Sømandsretorik: Skifte kurs, bølgegang, hård vind,*
- Leg med egen tekst

RETORIK

Læren om hensigtsmæssig formidling

RETORIK

- **Hvilket tøj til hvilken lejlighed?**

- Etos (afsender)
- Patos (modtager)
- Logos (sagen)

- *Børn i folkeskolen læser ganske enkelt for dårligt*

Professor på Institut for læsning, Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, Århus Universitet, Niels Egesen

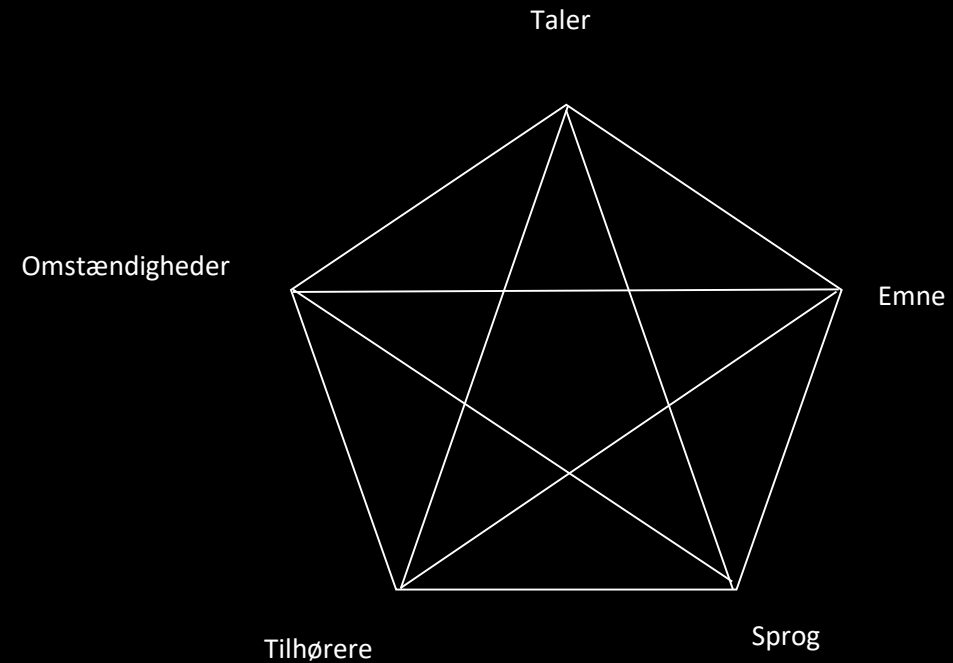
- *Børn i folkeskolen læser ganske enkelt for dårligt*

Birthe Marie Jensen, Rengøringskone, Byskolen

- Skal dit barn lære at læse?

- *85 % af eleverne i 3. kl. læser dårligere end forventet landsgennemsnit, viser en ny undersøgelse fra DBU*

DET RETORISKE PENTAGRAM

GENSKRIVNING

- Genskriv jeres tekst om i går.
- Leg med syntaks, semantik, stilistik og retorik

POINTE NR. 10

Stavning

POINTE NR. 5

- OP MED HÅNDEN:
- Hvor mange af jer så stavfejl?
- Der har sikkert været flere, men de var ikke med vilje ☺
- Det let målbare (Friis, 2017)

• Hvad bruger du skriving til? Hvorfor skriver du?

KAN BEATHE SKRIVE? 2. KL.

-
- **Scenarie:** Inspirationskatalog til fastelavn
 - Kontekstualiseret skrivning
 - 3 lektioner
 - Beathe er ordblind
-
- Gruppefeedback: Stavning
 - Lærere feedback: Stavning
-
- = Smal (pseudo)faglig logik
 - Manglende kompromis

KAN BO SKRIVE? 5. KL.

-
- **Scenarie:** Guides-til-alt.dk
 - Selvvalgt emne
 - Bo er ordblind
 - Læreren forsøger at fastholde fokus på kommunikationssituationen
 - Bo fokuserer selv på stavningen
 - = Smal (pseudo)faglig logik
 - Manglende kompromis

KAN 'JEPPE' SKRIVE? 8. KL.

-
- **Scenarie:** Meddigtning på romanen 1-2-3-nu af Jesper Wung-Sung:
Skriv blog for hovedpersonen Jeppe
 - Kontekstualiseret skrivning
 - Lektier

'JEPPE'S' LÆRER MARIA

- Jeg aner ikke, hvor lang tid de skal bruge på at skrive deres blogs, så de bliver gode, så de får arbejdet med sproget, og så identiteten bliver troværdig. De skal både lære at bruge blogs som et redskab, der kan bruges til at udtrykke meninger, holdninger og synspunkter, og samtidig er der også analysen og tolkningen af romanen – **vi skal stadig arbejde med de danskfaglige sider**
- "Det var en stor fejl, at jeg ikke fik kommenteret ordentligt på elevernes blogs, og vi fik overhovedet ikke arbejdet med grammatikken."
- = Smal (pseudo)faglig logik
- Manglende kompromis

FAGLIGHEDSOPFATTELSEN

- Lærere og elever slår ned på *det let målbare* (Friis, 2016)
 - Lærere og elevers opfatte af faglighed – fagforståelsen – er en udfordring for undervisning og for læring
 - Skrivning er et scenarie
 - Scenarier er kommunikationssituationer
 - Jeg gør NOGET : AFSENDER
 - Til NOGEN: MODTAGER
 - For NOGET: BUDSKAB
 - Feedback på det
 - Det er jo NETOP danskfaglighed
-
- Målet er en mere holistisk fagforståelse
 - Målet er at få mere meningsfuld undervisning

POINTE NR. 10: STAVNING

- Skriv, læs, skriv, læs, skriv, læs
- Stavning og korrektur til sidst

POINTE NR. 10: STAVNING TIL SIDST

135

- Det med stavningen
- Hensigt, sprog, genre og kommunikationssituation

Udbygget efter Mailand (2009:36)

POINTE NR. 11

Vurderingsfokus

HOLISTISK VURDERING

- Vurder teksten "Lyn" (kopi)
- Malte, 7. kl.: Skriv en naturfaglig tekst om et valgfrit emne (1 side, med billeder, modeller, figurer mv.)
- Brug kopiark 1

KOPIARK 1

Generelt vurderingsskema med alle relevante træk (holistisk vurdering)

1. Kommunikation	• I hvor høj grad svarer eleven på opgaven og kommunikerer en relevant hensigt med teksten?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad skriver eleven sig ind i en skriveløse (elev, journalist, forfatter...)?	-3 -2 -1 0 1 2 3
2. Indhold	• I hvor høj grad er kundskaberne korrekte og/eller i hvor høj grad er erfaringerne og synspunkterne relevante og acceptable?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad har indholdet dybde?	-3 -2 -1 0 1 2 3
3. Tekstopbygning	• I hvor høj grad er teksten bygget hensigtsmæssigt op med tydelig struktur påseende til genre, fx med indledning – midte – afslutning?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad er teksten klart og tydeligt disponeret?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad signaleres det, hvad læseren kan forvente af teksten?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad er teksten sammenhængende på lokalt niveau ved brug af konjunktioner adverbier, ledsætninger osv. (kohærens og kohæsion)?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad markeres hensigten med teksten? Er der mere end én hensigt?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad er temaet/konflikten udviklet i teksten?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad passer de anvendte skrivemåder (information, beskrivelse, fortælling, argumentation, refleksion) til genre?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad opfylder teksten genrekravene?	-3 -2 -1 0 1 2 3
4. Sprog	• I hvor høj grad er sprogbogen tilpasset emne, genre og situation, fx: - brug af hverdagsprog eller fagord - variation i ordbrug - variation i sætningsopbygning og -længde - dialyse (aktiv og passiv)	-3 -2 -1 0 1 2 3
5. Retskrivning og tegnsætning	• I hvor høj grad er retstavningen korrekt?	-3 -2 -1 0 1 2 3
	• I hvor høj grad er tegnsætningen korrekt?	-3 -2 -1 0 1 2 3
6. Brug af skriftmediet	• I hvor høj grad er den grafiske udformning tilpasset emne, genre og situation med udgangspunkt i afsnit og layout?	-3 -2 -1 0 1 2 3

24

Kopiark Tid til SKRIVNING © Alinea

Lyn

Lyn er en elektrisk kilde. Lyn dannes ved at is og vandpartikler bevæger sig op og ned i skyerne og gnides mod hinanden, og så skaber det lyn. Vis der ikke er nogle tordenskyer er der ikke nogle lyn. Lyn slår ALDRIG ned to gange samme sted.

Sky til sky-lyn

De fleste lyn er "sky til sky-lyn" det vil sige at lynene ikke slår ned i jorden men bliver oppe i skyerne. Vis du sidder i et fly og ser en tordensky kan du se lynene slå rundt igennem skyen.

Sky til jord-lyn

Den anden slags lyn er "sky til jord-lyn". Det er det lyn som slår ned i jorden. Jord-lyn er det der skader os mennesker mest fordi det er det rammer jorden og vores huse, træer osv.

Hvad gør man i tilfælde af lyn?

I tilfælde af lyn er det bedst at opholde sig inden døre. Hvis du (i meget sjældne tilfælde) står på åben mark, mens der er lyn, skal du folde dig så meget sammen som muligt, da lyn søger efter den højeste genstand at ramme på. Som fx træer. Gummi er afvisende overfor lyn, så det ville være ekstremt sikkert at være dækket til af gummi. Men det er der få der kan og vil, så vi tager det næst bedste: en bil. En bil har store gummi dæk og er derfor afvisende overfor lyn.

Lige så smukke og fascinerende lynene er lige så farlige er de. Mange mennesker mener at lyn er noget mystisk, uforudsigeligt og skræmmende noget. I Danmark er der ca. 10 dage med torden og lyn om året. Men i andre lande f.eks i det sydlige Europa er der ca. 30 dage med torden og lyn.

VURDERINGSFOKUS

- Vurdering af **få, udvalgte** områder: **Vurderingsfokus**
- **Konkret og tekstnær** feedback
- Kopisider med **forslag** til vurderingsfokus
(2-3)

VURDERINGSFOKUS

- **Vælg to af nedenstående vurderingsfoki**
- Tydelig præsentation af emnet og valg af delemner
- Brug af adjektiver
- Brug af præsens
- Multimodalitet
- Indholdet er formuleret med elevens egne ord
- **Vurder teksten**
- **Brug kopiark 2**

Lyn

Lyn er en elektrisk kilde. Lyn dannes ved at is og vandpartikler bevæger sig op og ned i skyerne og gnides mod hinanden, og så skaber det lyn. Vis der ikke er nogle tordenskyer er der ikke nogle lyn. Lyn slår ALDRIG ned to gange samme sted.

Sky til sky-lyn

De fleste lyn er "sky til sky-lyn" det vil sige at lynene ikke slår ned i jorden men bliver oppe i skyerne. Vis du sidder i et fly og ser en tordensky kan du se lynene slå rundt igennem skyen.

Sky til jord-lyn

Den anden slags lyn er "sky til jord-lyn". Det er det lyn som slår ned i jorden. Jord-lyn er det der skader os mennesker mest fordi det er det rammer jorden og vores huse, træer osv.

Hvad gør man i tilfælde af lyn?

I tilfælde af lyn er det bedst at opholde sig inden døre. Hvis du (i meget sjældne tilfælde) står på åben mark, mens der er lyn, skal du folde dig så meget sammen som muligt, da lyn søger efter den højeste genstand at ramme på. Som fx træer. Gummi er afvisende overfor lyn, så det ville være ekstremt sikkert at være dækket til af gummi. Men det er der få der kan og vil, så vi tager det næst bedste: en bil. En bil har store gummi dæk og er derfor afvisende overfor lyn.

Lige så smukke og fascinerende lynene er lige så farlige er de. Mange mennesker mener at lyn er noget mystisk, uforudsigeligt og skræmmende noget. I Danmark er der ca. 10 dage med torden og lyn om året. Men i andre lande f.eks i det sydlige Europa er der ca. 30 dage med torden og lyn.

Navn:		Dato:	
Tekst:			
Vurderingsfokus Informationstekst efter model fra DMI i en avis, både hvad gælder indhold og layout.	Fremragende eller fortrinligt Karakter 12 - 10	Godt eller jævnt Karakter 7 - 4	Tilstrækkelig - utilstrækkelig (ringe) Karakter 02 - 00 (-3)
1 Brug af modelteksten.	Eleven informerer ved hjælp af tekst og/eller illustration på samme måde som i modelteksten.	Eleven informerer delvist ved hjælp af tekst og/eller illustration på samme måde som i modelteksten.	Elevens informationstekst skiller sig væsentligt ud fra modelteksten, både hvad angår indhold og brug af illustrationer.
2a. Brug af illustrationer og layout (SKRIVEOPGAVE 1 og 2).	Illustrationerne er tydelige og lette at læse og forstå for læseren.	Illustrationerne er til dels tydelige og dermed til dels vanskelige for læseren at tyde.	Illustrationerne er utydelige og vanskelige at tolke for læseren.
2b. Sammenhængende tekst (SKRIVEOPGAVE 3).	Forklaringen af vejr-fænomenet er kort, og indholdet er præcist.	Forklaringen af vejr-fænomenet er enten lidt for langt eller lidt for kort, og indholdet er dermed til dels upræcist.	Forklaringen af vejr-fænomenet er enten meget for langt eller meget for kort og er dermed upræcist.
3. Selvvalgt træk			
Konkretiserende kommentarer:			

I denne kolonne fokuseres på et eller to vurderingsfoki, som hænger sammen med det aktuelle læringsfokus, der angives i opgaven.

Skemaerne bør på forhånd være diskuteret med eleverne og konkretiseres, hvis det er nødvendigt. Det kan fx diskuteres, hvad det betyder, at illustrationerne er tydelige og lette at tolke for læseren.

Plads til at læreren, evt. i samarbejde med eleverne, kan opstille et tredje vurderingsfokus. Fx et generelt eller specifikt aspekt ved skrivningen, som klassen er vant til at arbejde med, lige har arbejdet med eller forventes at kunne beherske.

Her er der plads til lærerens konkretiserende kommentarer. Hvis fx en elev har fået kryds i den midterste rubrik (middel), kan læreren fx her konkretisere, hvad der ikke er som i modelteksten, og hvordan illustrationerne ikke er tydelige. Hvorfor eller hvordan er det godt/dårligt at ...

VURDERINGSPRAKSIS

- Udslag på karakteren
- Fokus på genre vs. på modsætninger vs. ordspil vs. stavning vs. intertekstualitet

5

HURTIGSKRIVNING – 4 MIN

- *Zzzz... Zzzz... ZZZZZZzz ... Dutdudut Dutdudut Dutdu **SLAM**. Hvad koster en iPhone? Badebade og mademade, samme trædetræde-mølle. Fuck hamsteren. Hvad fanden løber den i øvrigt der for? Hamsterfitnes? Ned med hunden, husk ungen, Hjelm, pedal, skoleskole, lufte lufte, kontor, møder, rapport. Pis. Pis af ,PISA PIRLS, Pis hjem. Pishjelm. Pispedal. Hjem. Vente, vente, hente hente, mødes mødes KAFFE. KAFFE, **KAFFE**. Gåtur snak snak - ro. Jeg ♥ FRB. Jeg ♥ Kaffe. Jeg ♥ min kone. Jeg ♥ ♥ ♥ min datter. Hvad er du ikke fatter, fucking piskrage. Lortenatur. Det er ikke forår. Lave lave, vege seføllig – man er vel politisk korrekt – fucking økologi 2023, der. Made made. Putte putte dutte dutte. Tid til skrivning. Tid til tv, tid til Thisted, tid til zzz*

Simon Skov Fougts

Lortefugl. Jeg blev nakket af en krage i Søndermarken

Synes godt om · Tilføj kommentar · Del · 2 sekunder siden i nærheden af Frederiksberg ·

VURDERINGSPRAKSIS

- Definer vurderingsfokusser
- Sammen med **eleverne**
- **Vurder kun det aftalte**

LØBENDE VURDERING

- Vejledning
- Løbende respons ...

POINTE NR. 11

Vurderingspraksis-fællesskaber

VURDERINGSPRAKSISFÆLLESSKABER

- Gå sammen 3 og 3:
- Hvordan vurderer I den udleverede tekst?

Vurdering	Lærer 1	Lærer 2	Lærer 3
Fortrinlig - fremragende 10-12			
Jævn - god 4-7			
Utilstrækkelig –tilstrækkelig 00-02			
Ringe -3			

POINTE NR. 11: PRAKSISFÆLLESSKABER

- Vurderingspraksisfællesskaber
- Gå sammen i fagteam
 - Eller med faglærer (UU-vejleder, historielærer, samfundsfagslærer, fysiklærer...)

Vurdering	Lærer Hansen	Lærer Jensen	Lærer Petersen
Fortrinlig - fremragende 10-12	Sofie, Erik	Sofie	Erik
Jævn - god 4-7	Trine, Tom	Erik, Trine, Tom	Sofie, Tom
Utilstrækkelig -tilstrækkelig 00-02			Trine
Ringe -3			

HVAD ER MÅLET?

- Skrivemåden?
- Genren?
- **Kommunikation**
- **Hensigt**
- **Afgangsprøver (ergo er holistiske vurderinger nødvendige)**

TRANSFORMATION & TRANSDUKTION

- Kap. 1 beskriver en case, hvor 5.b omskriver eventyret om Rødhætte til en raptekst (**transformation**) - og vælger en af kassens tekster, som de så laver til en musikvideo (**transduktion**)
- Wallah? What? Ulve-snot
Ikke godt – Pokkers nok
Jægers job, gøbben, 'klok',
Bedstes bud, reddet, flot
gamle sok, pelse-pjok
götten godt, færdig, stop

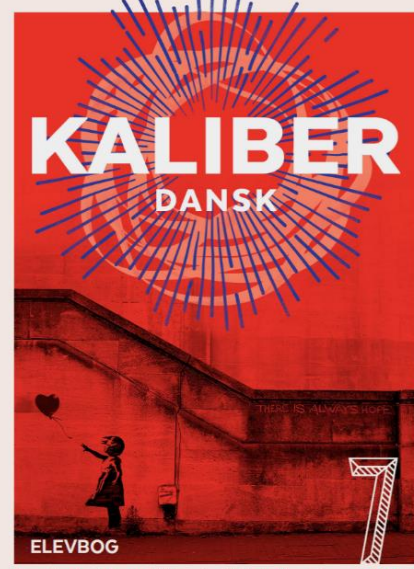
Figur 9. Sammenblending af dansk, arabisk, engelsk og tyrkisk står skrevet på whiteboardet med en ordskey (worlde.net) i baggrunden, mens der rappes. Igen filmes med flere mobiler fra forskellige vinkler for at kunne klippe.

SKRIVNING

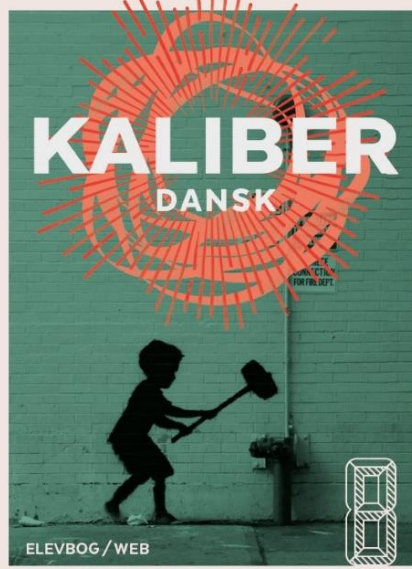
- **Svinedrengen som rap**
- Find Svinedrengen på nettet
- Eventyrtræk i Svinedrengen
- Rapgenretræk
 - Rimord
 - Bogstavrim
 - Vokalrim
 - Moderne ord
- Skriv en strofe til *Svinedrengen-rap*

Svinesvendens SWAT-team
Får sig et godt grin
For prinsessepigen for fin
Sipper rødvin i svinestien

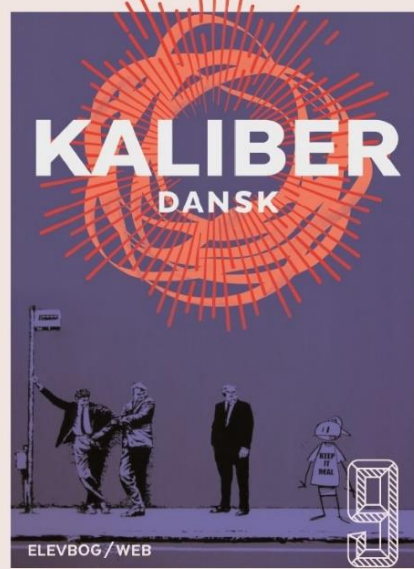
SPØRGSMÅL ELLER
KOMMENTARER?

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Rasmus Fink Lorentzen & Mike Juel Taagehøj

Simon Skov Foug, Morten Raahauge, Philipps

Simon Skov Foug, Morten Raahauge, Philipps

Simon Skov Foug, Morten Raahauge, Philipps

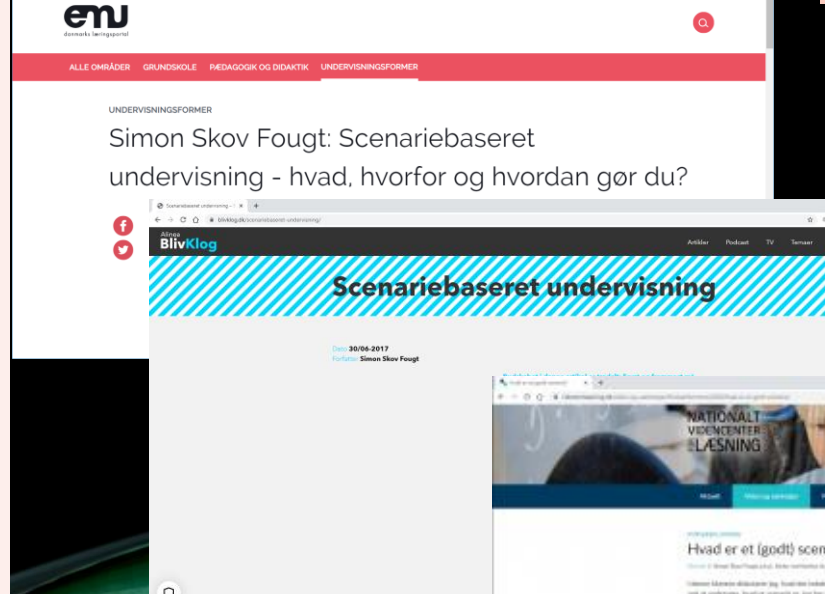
Simon Skov Foug, Anne Løvland

Simon Skov Foug, Mikkeline Hoffmeyer, Anne Løvland

Simon Skov Foug, Morten Raahauge, Philipps

Simon Skov Foug, Morten Raahauge, Philipps

Simon Skov Foug, Morten Raahauge, Philipps

• simon-skov-foug.dk

simon@foug.dk

TAK FOR
ORDET